

Утверждено
на заседании
Комитета образовательных программ
25 мая 2025, протокол №6

Программа экзамена для поступления в резидентуру

По образовательной программе 7R01130 – «Педиатрия»

Срок обучения 2 года

Кафедра педиатрии с курсом детских инфекционных болезней

Программа экзамена для поступления в резидентуру по образовательной
программе 7R01130 – «Педиатрия»,
срок обучения 2 года,
обсуждена на заседании кафедры педиатрии с курсом детских инфекционных
болезней
Заведующий кафедрой д.м.н., доцент А. Нугманова

Вопросы общего раздела

1.1. Анатомо-физиологические особенности детского организма. Особенности роста и развития ребенка. Значение их в развитии патологии детского возраста.

1.2. Физическое развитие. Закономерности физического развития ребенка. Факторы, определяющие рост и развитие детей. Наиболее частые отклонения физического развития.

1.3. Закономерности нервно-психического развития детей. Динамика психомоторного развития детей раннего возраста. Этапы формирования двигательной активности, речи.

1.4. Питание здорового ребенка грудного возраста. Питание детей раннего возраста. Естественное вскармливание. Искусственное и смешанное вскармливание. Прикорм. Принципы питания детей в возрасте 1-3 лет.

1.5. Хронические расстройства питания. Классификация хронических расстройств питания. Гипотрофия. Принципы лечения.

1.6. Рахит. Патогенез, классификация, клиника. Дифференциальный диагноз с рахитоподобными заболеваниями. Диагностика. лечение, антенатальная и постнатальная профилактика.

1.7. Атопический дерматит. Понятие. Основные патогенетические механизмы. Классификация. Клинические проявления. Диагностика, дифференциальная диагностика. Принципы лечения – общие местные, физиолечение, особенности вакцинации. Реабилитация

1.8. Иммунодефицитные состояния, принципы иммунореабилитации и иммунокоррекции. Первичные иммунодефициты. Приобретенные иммунодефициты, характеристика, патогенетические механизмы развития, диагностика, клинические проявления. Лечение.

1.9. Внутриутробные инфекции (ВУИ). Понятие о внутриутробном инфицировании. Этиология и патогенез ВУИ. Методы диагностики.

1.10. Внутриутробные инфекции ((ВУИ). Дифференциальный диагноз ВУИ (герпетическая, цитомегаловирусная, toxoplasmозная, листериозная, хламидиозная и др.) Принципы лечения.

1.11. Дифференциальная диагностика желтух. Этиология. Клинические проявления. Диагностика. Дифференциальная диагностика. Лечение.

1.12. Комплексная оценка состояния здоровья детей. Критерии оценки состояния здоровья.

1.13. Комплексная оценка состояния здоровья детей. Группы здоровья, их характеристика. Особенности динамического наблюдения в соответствии с группами здоровья.

1.14. Организация оздоровительной работы с детьми с рекуррентной респираторной инфекцией. Определение «часто болеющие дети» (ЧБД), особенности их иммунной системы. Истоки формирования групп ЧБД. Классификация. Лечебно-профилактические мероприятия. Диспансеризация.

1.15. Токсикозы. Инфекционный токсикоз. Клиника нейротоксикоза. Инфекционно-токсический шок. Режим инфузионной терапии. Посиндромная терапия.

1.16. Инфузионная терапия. Клинический и биохимический контроль инфузионной терапии. Принципы расчета объема и состава инфузионной терапии при токсикозе с экстикозом, нейротоксикозе.

1.17. Лихорадки у детей. Причины лихорадочных состояний. Типы лихорадок. Клиника, диагностика и неотложная помощь.

1.18. Вегетативные дистонии. Классификация (терминология, этиология, механизмы патогенеза). Типы вегетативной дистонии: симпатотонический, ваготонический, смешанный.

1.19. Синдром внезапной смерти (СВС). Определение. Актуальность. Очевидные жизнеугрожающие события, дифференциальный диагноз апноэ и периодического дыхания. Возможные механизмы формирования СВС и пути профилактики.

1.20. Синдром мальабсорбции. Муковисцидоз, целиакия, лактазная недостаточность, экссудативная энтеропатия. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Принципы лечения.

1.21. Родовые травмы: виды, причины, критерии диагностики, тактика введения детей с родовыми травмами. Прогноз.

1.22. Неотложная помощь при одышечно-цианотических приступах, острой дыхательной недостаточности, судорожном синдроме, гипертермическом синдроме.

1.23. Острые инфекции верхних дыхательных путей. Этиология. Клиника. Принципы лечения. Профилактика.

1.24. Бронхиты. Острые бронхиты, этиология, терапия бронхообструктивного синдрома.

1.25. Острые пневмонии с токсическими проявлениями, критерии диагностики, неотложная помощь при пневмоническом токсикозе 3 степени, и дыхательная недостаточность (ДН) 3 степени. Критерии диагностики. Дифференциальный диагноз. Лечение.

Вопросы частного раздела

2.1. Деструктивные пневмонии. Причины осложненных форм острой пневмонии. Критерии диагностики. Легочные осложнения: плевриты, пневмоторакс, абсцессы.

2.2. Бронхиальная астма у детей. Критерии тяжести приступов бронхиальной астмы. Профилактика. Принципы ступенчатой терапии.

2.3. Врожденные аномалии бронхолегочной системы. Наследственные заболевания органов дыхания. Диагностика. Принципы лечения.

2.4. Хронический бронхит. Бронхэкстatische болезнь у детей. Диагностика. Лечение.

2.5. Хроническая обструктивная болезнь легких (ХОБЛ) у детей. Современные подходы к диагностике, критерии диагностики. Тактика ведения больных с ХОБЛ в период рецидивов и вне рецидива.

2.5. Острая дыхательная недостаточность. Синдром крупа. Бронхобструктивный синдром. Инеродное тело в дыхательных путях. Отек легкого. Принципы неотложной терапии.

2.6. Врожденные пороки сердца (ВПС) с обогащением малого круга и с обеднением малого круга кровообращения, классификация.

2.7. Врожденные пороки сердца (ВПС): Дефект межжелудочковой перегородки (ДМЖП), гемодинамика, клиника, терапия недостаточности кровообращения.

2.8. Врожденные пороки сердца (ВПС): Дефект межпредсердной перегородки (ДМПП), гемодинамика, основная клиническая симптоматика.

2.9. Врожденные пороки сердца (ВПС): Открытый артериальный проток (ОАП), гемодинамика, клиническая симптоматика, показания к оперативной коррекции.

2.10. Врожденные пороки сердца (ВПС): Тетрада Фалло, гемодинамика, клиника.

2.11. Острая сердечно-сосудистая недостаточность. Острая сердечная недостаточность. Острая сосудистая недостаточность. Этиопатогенез. Клиника. Принципы неотложной терапии.

2.12 Острая ревматическая лихорадка у детей. Определение болезни. Современные представления об этиологии и патогенезе. Классификация. Клиника, принципы лечения.

2.13. Диффузные болезни соединительной ткани. Системная красная волчанка. Клиника. Принципы лечения.

2.14. Склеродермия. Клиника. Принципы лечения.

2.15. Дерматомиозит. Клиника. Принципы лечения.

2.16. Железодефицитная анемия у детей. Этиология, патогенез, клинические проявления и лабораторные критерии диагностики, лечение и диспансеризация

2.17. Ювенильный ревматоидный артрит. Классификация. Этиопатогенез. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Принципы лечения.

2.18. Реактивный артрит. Этиология. Клиника. Диагностика. Принципы лечения.

2.19. Инфекция мочевыводящих путей. Пиелонефрит. Критерии острого и хронического пиелонефрита. Клинические проявления. Основные принципы лечения (диета, режим, антибактериальная терапия). План диспансеризации.

2.20. Гломерулярные болезни. Клинические проявления: нефритический, нефротический, изолированный мочевой синдромы, нефритико-нефротический синдром. Определение синдромов. Роль нефробиопсии в

диагностике гломерулярных болезней. Основные терапевтические подходы: роль диетотерапии, показания к назначению иммунносупрессивной терапии.

2.21. Хроническая болезнь почек (ХБП): определение, причины, классификация согласно международным рекомендациям. Принципы ведения больных с ХБП, основные ступени нефропротективной терапии.

2.22. Острое почечное повреждение (ОПП): определение, причины, классификация согласно международным рекомендациям. Исход, принципы наблюдения за болными, перенесшими ОПП.

2.23. Геморрагический васкулит. Этиология. Классификация и характеристика основных форм геморрагического васкулита.

2.24. Идиопатическая тромбоцитопеническая пурпур (ИТП) у детей. Особенности течения иммунных и неиммунных форм ИТП. Современные принципы терапии ИТП. Тромбоцитопатии.

2.25. Гемофилии. Клинико-лабораторные критерии. Принципы лечения.

2.26. Хронические гастриты, гастродуodenиты. Принципы терапии (диетическое лечение, эрадикационная терапия).

2.27. Язвенная болезнь двенадцатиперстной кишки (ДПК) и желудка. Диагностика (методы выявления хеликобактер пилори). Принципы терапии (диетическое лечение, эрадикационная терапия).

Рекомендуемая литература

Основная литература:

1. Хабижанов Б.Х., Хамзин С.Х. Педиатрия в 2-х томах (каз) Алматы, 2017 г.
2. Шабалов Н.П. - Учебник. Детские болезни, I, II том – Питер, 2019
3. Педиатрия по Нельсону в 5 томах. Авторы Ричард Э. Берман, Роберт М. Клигман, Хол Б. Дженсон. МИА. 2009 г.
4. Неонатология: в 2 т. Т. 1.: учебное пособие / Н. П. Шабалов и др. - 7-е изд., перераб. и доп. - Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 720 с.
5. Реанимация новорожденных // Учебник реанимации новорожденных. 5-е издание / Под ред. J.Kattwinkel. Американская академия педиатрии, Американская кардиологическая ассоциация. Пер. с англ. -2009.
6. Детская пульмонология: национальное руководство / под ред. Б. М. Блохина. - Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2021
7. Детская кардиология: учебник под ред. П. В. Шумилова, Н. П. Котлуковой. - Москва: МЕДпресс-информ, 2018. - 580 с.
8. Справочник детского эндокринолога / И. И. Дедов, В. А. Петеркова. - 2-е изд., испр. и доп.-М.: Литтерра, 2014.-496с - Режим доступа: <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785423501228.html>
9. Нефрология: учебник под ред. А.Б. Канатбаевой, К.А. Кабулбаева. – Алматы: ТОО «BrandBook», 2021. – 448с.
10. Школьникова // Рациональная фармакотерапия детских заболеваний. - М., 2007. -С. 675-710.

11. Основы педиатрии по Нельсону / Карен Маркданте, Роберт Клигман; [перевод с английского Е. В. Кокаревой]. — 8-е издание. — Москва: Эксмо, 2021 — 848 с.

12. Модули и буклеты по программе ИВБДВ.

Дополнительная литература:

13. Неотложные состояния в педиатрии / В. Ф. Учайкин, В. П. Молочный - Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2013.

14. Угрожающие состояния в педиатрии: экстренная врачебная помощь [Электронный ресурс] / Цыбулькин Э. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2011. - 720 с.

15. Педиатрия Нац. руководство. Под ред. А.А. Баранова. Москва. «ГЭОТАР-Медиа», 2015., 768с.

16. Руководство участкового педиатра. Пол ред. Т.Г. Авдеевой Москва. «ГЭОТАР- Медиа», 2014г.

17. Клинические протоколы по педиатрии.

ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/

clinical Learning by ELSEVIER

<https://www.cochranelibrary.com>

Бекітілді

Білім беру бағдарламалары Комитетінің
2025 жылғы 25 мамырдағы отырысында,
№6 хаттама

Резидентура емтиханының бағдарламасы

7R01130 – «Педиатрия» білім беру бағдарламасы бойынша

Оқу мерзімі 2 жыл

Педиатрия балалар жұқпалы аурулары курсымен кафедрасы

Білім беру бағдарламасы бойынша резидентураға түсуге арналған
емтиханның бағдарламасы 7R01130 – «Педиатрия»,
оқу мерзімі 2 жыл

Педиатрия кафедраның отырысында

Кафедраның менгерушісі А. Нугманова

Жалпы бөлімнің сұрақтары:

- 1.1. Бала ағзасының анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктері. Баланың өсу және даму ерекшеліктері. Балалық шақ патологиясының дамуындағы олардың маңызы.
- 1.2. Физикалық даму. Баланың физикалық дамуының заңдылықтары. Балалардың өсуі мен дамуын анықтайдын факторлар. Физикалық дамудың жиі кездесетін ауытқулары.
- 1.3. Балалардың жүйке-психикалық даму заңдылықтары. Ерте жастағы балалардың психомоторлы даму динамикасы. Қозғалыс әрекетінің, сойлеудің қалыптасу кезеңдері.
- 1.4. Дені сау емізулі нәрестеге арналған тамақтану. Ерте жастағы балалардың тамақтануы. Табиги жолмен тамақтандырылу. Жасанды және аралас тамақтандыру . 1-3 жас аралығындағы балалардың тамақтану принциптері.
- 1.5. Созылмалы тамақтану бұзылыстары. Созылмалы тамақтану бұзылыстарының класификациясы. Гипотрофия. Емдеу принциптері.
- 1.6. Рахит. Патогенезі, жіктелуі, клиникасы. Рахит тәрізді аурулармен дифференциалды диагностика. Диагностика. Емдеу, антенатальді және постнатальді профилактика.
- 1.7. Атопиялық дерматит. Тұжырымдама. Негізгі патогенетикалық механизмдер. Классификация. Клиникалық көріністері. Диагностикасы, дифференциалды диагностика. Емдеу принциптері жалпы жергілікті, физиотерапиялық, вакцинация ерекшеліктері. Оңалту.
- 1.8. Иммунотапшылық жағдайлары, иммунореабилитация және иммунокоррекция принциптері. Біріншілік иммундық тапшылықтар. Жүре пайда болған иммундық тапшылықтар, сипаттамалар, дамудың патогенетикалық механизмдері, диагностикасы, клиникалық көріністері. Емдеу
- 1.9. Құрсақішлік инфекциялар. Құрсақішлік инфекция туралы түсінік. ҚИ этиологиясы мен патогенезі. Диагностикалық әдістер
- 1.10. Құрсақішлік инфекциялар. ҚИ дифференциалды диагностикасы (герпестік , цитомегаловирус, токсоплазмоз, листериоз, хламидиоз және т.б.) Емдеу принциптері.
- 1.11. Саргаюдың дифференциалды диагностикасы. Этиология. Клиникалық көріністері. Диагностикасы. Дифференциалды диагностика. Емдеу.
- 1.12. Балалардың денсаулық жағдайын кешенді бағалау. Денсаулық жағдайын бағалау критерийлері.
- 1.13. Балалардың денсаулық жағдайын кешенді бағалау. Денсаулық топтары, олардың сипаттамасы. Денсаулық топтарына сәйкес динамикалық бақылаудың ерекшеліктері
- 1.14. Қайталанатын респираторлық инфекциямен ауыратын балалармен сауықтыру жұмыстарын ұйымдастыру. «Жиі ауыратын балалар» анықтамасы, олардың иммундық жүйесінің ерекшеліктері. ЖАБ топтарының пайда

булының бастаулары. Классификация. Емдік және алдын алу шаралары. Клиникалық тексеру

1.15. Токсикоз. жүқпалы токсикоз. Нейротоксикоз клиникасы. Инфекциялық-токсикалық шок. инфузиялық терапия режимі. Синдромнан кейінгі терапия.

1.16. Инфузиялық терапия. Инфузияның клиникалық және биохимиялық бақылауы. Эксикозбен, нейротоксикозбен токсикозға арналған инфузиялық терапияның көлемі мен құрамын есептеу принциптері

1.17. Балалардағы қызба. Қызбалық жағдайлардың себептері. Қызба түрлері. Клиника, диагностика және жедел жәрдем .

1.18. Вегетативті дистония. Жіктелуі (терминологиясы, этиологиясы, патогенезінің механизмдері). Вегетативті дистонияның түрлері: симпатотоникалы, ваготониялық, аралас.

1.19. Кенеттен болатын өлім синдромы. Анықтама. Маңыздылығы. Өмірге қауіп тәндіретін айқын оқиғалар, апноэдың дифференциалды диагностикасы және мерзімді тыныс алу. КБӘ қалыптастырудың мүмкін механизмдері және алдын алу жолдары

1.20. Мальабсорбция синдромы. Муковисцидоз, целиакакия ауруы, лактаза тапшылығы, экссудативті энтеропатия. Диагностика. дифференциалды диагностика. Емдеу принциптері

1.21. Тұылу жарақаттары: түрлері, себептері, диагностикалық критерийлері, босану жарақаттары бар балаларды енгізу тактикасы. Болжау

1.22. Ентігу-цианотикалық ұстамаларда, жедел респираторлық жетіспеушілікте, ұстама синдромда, гипертремиялық синдромда шұғыл көмек

1.23. Жоғарғы тыныс жолдарының жедел инфекциялары. Этиологиясы. Клиникасы. Емдеу принциптері. Алдын алу.

1.24. Бронхит. Жедел бронхит, этиологиясы, бронхо-обструктивті синдромның терапиясы.

1.25. Уытты көріністері бар жедел пневмония, диагностикалық критерийлер, 3 дәрежелі пневмониялық токсикозға шұғыл көмек көрсету және 3 дәрежелі ДН. Диагностикалық критерийлер. дифференциалды диагностика. Емі

2. Жеке бөлімнің сұрақтары

2.1. деструктивті пневмония. Жедел пневмонияның асқынған түрлерінің себептері. Диагностикалық критерийлер. Өкпенің асқынуы: плеврит, пневмоторакс, абсцесс.

2.2. Балалардағы бронх демікпесі. Демікпе ұстамаларының ауырлық критерийлері. Алдын алу. Қадамдық терапия принциптері

2.3. Бронхо-өкпе жүйесінің тұа біткен аномалиялары. Тұқым қуалайтын респираторлық аурулар. Диагностика. Емдеу принциптері

2.4. Созылмалы бронхит. Балалардағы бронхэкстаз. Диагностикасы. Емі. соөа

2.5. Балалардағы СОӘА(созылмалы обструктивті өкпе ауруы). Диагностикадағы заманауи тәсілдер, диагностикалық критерийлер.

Созылмалы обструктивті өкпе ауруы -мен ауыратын науқастарды қайталану кезінде және одан кейін емдеу тактикасы

2.5. Жедел тыныс жетіспеушілігі. Круп синдромы. Бронхо-обструктивті синдром. Тыныс жолдарындағы бөгде дене. Өкпе ісінуі. Жедел терапияның принциптері

2.6. Өкпе қан айналымының байытылуымен және өкпе қан айналымының таусылуымен жүретін тау біткен жүрек ақаулары, жіктелуі.

2.7. Тау біткен жүрек ақаулары: Қарыншаралық жүрек пердесінің дефектісі, гемодинамикасы, клиникасы, қан айналымы жеткіліксіздігінің терапиясы.

2.8. Тау біткен жүрек ақаулары: Жүрекше аралық жүрек пердесінің дефектісі гемодинамика, негізгі клиникалық белгілері.

2.9. Тау біткен жүрек ақаулары: Ашық овальді перденің дефектісі, гемодинамика, клиникалық симптомдар, хирургиялық түзетуге көрсеткіштер.

2.10. Тау біткен жүрек ақаулары : Тетрада Фалло, гемодинамика, клиникасы.

2.11. Жедел жүрек-қан тамырлары жеткіліксіздігі. Жедел жүрек ауруы жеткіліксіздігі. Жедел қан тамырларының жеткіліксіздігі. Этиопатогенез. Клиника. Жедел терапияның принциптері.

2.12 . Балалардағы жедел ревматикалық қызба. Аурудың анықтамасы. Этиологиясы мен патогенезі туралы қазіргі заманғы идеялар. Классификация. Клиникасы, емдеу принциптері.

2.13. Дәнекер тіннің диффузды аурулары. Жүйелі қызыл жегі. Клиника. Емдеу принциптері.

2.14. Склеродермия. Клиникасы. Емдеу принциптері.

2.15. Дерматомиозит. Клиникасы. Емдеу принциптері.

2.16. Балалардағы темір тапшылығы анемиясы. Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі және зертханалық диагностикалық критерийлері, емі және клиникалық зерттеуі.

2.17. Ювенильді ревматоидты артрит. Классификация. Этиопатогенез. Клиника. Диагностика. дифференциалды диагностика. Емдеу принциптері.

2.18. Реактивті артрит. Этиология. Клиника. Диагностика. Емдеу принциптері.

2.19. Зәр шығару жолдарының инфекциясы. Пиелонефрит. Жедел және созылмалы пиелонефриттің критерилері. Клиникалық көріністері. Емдеудің негізгі принциптері (диета, режим, антибиотикалық терапия). Медициналық тексеру жоспары.

2.20. Гломерулярық аурулар. Клиникалық көріністері: нефриттік, нефротикалық, оқшауланған зәр шығару синдромдары, нефриттік-нефротикалық синдром. Синдромдардың анықтамасы. Нефробиопсияның шумақтық ауруларды диагностикалаудағы рөлі. Негізгі терапевтік тәсілдер: диеталық терапияның рөлі, иммуносупрессивті терапияны тағайындауға көрсеткіштер.

2.21. Бүйректің созылмалы ауруы (БСА): анықтамасы, себептері, халықаралық нұсқауларға сәйкес жіктелуі. ҚҚСД бар науқастарды жүргізу принциптері, нефропротекторлық терапияның негізгі кезеңдері.

- 2.22. Бүйректің жедел зақымдануы (БЖЗ): анықтамасы, себептері, халықаралық нұсқауларға сәйкес жіктелуі. Нәтижесі, Бүрек ақауы бар науқастарды бақылау принциптері.
- 2.23. Геморрагиялық васкулит. Этиология. Геморрагиялық васкулиттің негізгі формаларының жіктелуі және сипаттамасы.
- 2.24. Балалардағы идиопатиялық тромбоцитопениялық пурпурасы. ИТП-ның иммундық және иммундық емес түрлерінің ағымының ерекшеліктері. ИТП терапиясының заманауи принциптері. Тромбоцитопатиялар.
- 2.25. Гемофилия. Клиникалық және зертханалық критерийлер. Емдеу принциптері.
- 2.26. Созылмалы гастрит, гастродуоденит. Терапия принциптері (диеталық емдеу, эрадикациялық терапия).
- 2.27. Он екі елі ішектің және асқазанның ойық жарасы. Диагностика (*Helicobacter pylori* анықтау әдістері). Терапия принциптері (диеталық емдеу, эрадикациялық терапия).

Ұсынылатын әдебиет

Негізгі әдебиет:

- Хабиженов Б.Х., Хамзин С.Х. Педиатрия в 2-х томах (каз) Алматы, 2017 г.
- Шабалов Н.П. - Учебник. Детские болезни, I, II том – Питер, 2019
- Педиатрия по Нельсону в 5 томах. Авторы Ричард Э. Берман, Роберт М. Клигман, Хол Б. Дженсон. МИА. 2009 г.
- Неонатология: в 2 т. Т. 1.: учебное пособие / Н. П. Шабалов и др. - 7-е изд., перераб. и доп. - Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 720 с.
- Реанимация новорожденных // Учебник реанимации новорожденных. 5-е издание / Под ред. J.Kattwinkel. Американская академия педиатрии, Американская кардиологическая ассоциация. Пер. с англ. -2009.
- Детская пульмонология: национальное руководство / под ред. Б. М. Блохина. - Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2021
- Детская кардиология: учебник под ред. П. В. Шумилова, Н. П. Котлуковой. - Москва: МЕДпресс-информ, 2018. - 580 с.
- Справочник детского эндокринолога / И. И. Дедов, В. А. Петеркова. - 2-е изд., испр. и доп.-М.: Литтерра, 2014.-496с - Режим доступа: <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785423501228.html>
- Нефрология: учебник под ред. А.Б. Канатбаевой, К.А. Кабулбаева. – Алматы: ТОО «BrandBook», 2021. – 448с.
- Школьникова // Рациональная фармакотерапия детских заболеваний. - М., 2007. -С. 675-710.
- Основы педиатрии по Нельсону / Карен Маркданте, Роберт Клигман ; [перевод с английского Е. В. Кокаревой]. — 8-е издание. — Москва: Эксмо, 2021 — 848 с.
- Модули и буклеты по программе ИВБДВ.

Қосымша әдебиет:

13. Неотложные состояния в педиатрии / В. Ф. Учайкин, В. П. Молочный - Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2013.
14. Угрожающие состояния в педиатрии: экстренная врачебная помощь [Электронный ресурс] / Цыбулькин Э. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2011. - 720 с.
15. Педиатрия Нац. руководство. Под ред. А.А. Баранова. Москва. «ГЭОТАР-Медиа», 2015., 768с.
16. Руководство участкового педиатра. Пол ред. Т.Г. Авдеевой Москва. «ГЭОТАР- Медиа», 2014г.
17. Клинические протоколы по педиатрии.

ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/
clinical Learning by ELSEVIER
<https://www.cochranelibrary.com>